METSÄTALOUS

Metsäalalta löytyy tapauksia, joissa metsurille on maksettu 3–5 euron tuntipalkkaa. **PUHEENJOHTAJA SAKARI LEPOLA, PUULIITTO**

Hämärät aliurakat yleistyneet metsänhoitotöissä viime vuosina

Vuosina 2010–2011 neljälle metsäalan toimijalle määrättiin maksuja tilaajavastuulain laiminlyönneistä. Esimerkiksi Metsähallitus on palkannut Virosta metsureita ilman vaadittuja asiakirjoja.

Jos metsuri tarjoutuu tekemään urakan suhteettoman halvalla, metsuria aliurakoitsijaksi palkkaavassa yrityksessä hälytyskellojen pitäisi soida.

Tilaajavastuulain mukaan yrityksen on ennen aliurakointisopimuksen allekirjoittamista selvitettävä, että aliurakoitsija täyttää tietyt lakisääteiset velvoitteet. Työn pitää esimerkiksi kerryttää tekijänsä työeläkemaksuja.

Jos työ ei kerrytä eläkemaksuja, sen hinta on tavallisesti alhainen.

Tällöin aliurakoitsijan palkannut metsäpalveluyritys selviää halvalla. Penneistään tarkka metsänomistaja puolestaan päätyy teettämään taimikonhoidon siitä alhaisimman hinnan perivällä metsäpalveluyrityksellä.

Haittapuolena on, että metsäpalvelua tarjoavan toiminta on lainvastaista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo tilaajavastuulain noudattamista koko maassa. Koska lain noudattamisessa on ollut puutteita metsäalalla, osa tarkastuksista kohdennettiin vuosina 2010–2011 metsänhoitohankkeisiin.

Tarkastuksiin valittiin etupäässä hankkeita, joissa aliurakoitsijoiden tiedettiin tulevan ulkomailta.

Neljälle toimijalle laiminlyöntimaksuja

Aluehallintovirasto teki 64 metsänhoitohankkeisiin liittyvää tarkastusta, ja niistä 11 johti kuulemiseen. Kuuleminen järjestetään, jos työsuojelussa havaitaan puutteita, joiden arvellaan johtavan laiminlyöntimaksuun.

Laiminlyöntimaksuja määrättiin neljälle toimijalle: Metsähallitukselle, Kanta-Hämeen metsänhoitoyhdistykselle, Metsäpalvelu Turunen Oy:lle ja Leivon metsäenergia Oy:lle.

Osan laiminlyönnit liittyivät virolaisen aliurakoitsijan palkkaamiseen, osaan oli palkattu suomalainen aliurakoitsija.

Määrätyt laiminlyöntimaksut olivat suuruudeltaan 5 500–14 500 euroa.

Pienimmillä maksuilla selvisi Kanta-Hämeen metsänhoitoyhdistys, jonka aliurakoitsija toimitti tilaajavastuulain mukaiset selvitykset sopimuksen tekemisen jälkeen ja osan niistä silloinkin puutteellisina.

Suurimmat maksut määrättiin Leivon metsäenergialle, jolla oli puutteita kolmen virolaisen ja yhden suomalaisen urakoitsijan kanssa tehdyissä sopimuksissa.

Metsähallitus on valittanut laiminlyöntimaksustaan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken.

”Näiden lisäksi neljä prosessia on edelleen kesken”, kertoo tarkastaja **Noora Haapa-alho** Etelä-Suomen aluehallintovirastosta.

Ongelmia kaikilla aloilla

”Eläkevakuuttamista koskevan kohdan kanssa on ollut ongelmia kaikilla aloilla. On hyvin vaikea todeta, ovatko laiminlyönnit tahallisia vai tahattomia”, Haapa-alho sanoo.

Metsureiden etuja valvova Puuliitto paheksuu laiminlyöntejä.

Ongelman laajuutta kuvaa se, että laiminlyöntimaksuja on määrätty jopa valtion metsien hoidosta vastaavalle Metsähallitukselle.

”Jos Metsähallitus ei ole pystynyt lain mukaan menettelemään, niin miten vähemmän ammattitaitoiset pystyvät?” Puuliiton puheenjohtaja **Sakari Lepola** ihmettelee.

Lepolan mukaan harmaan työvoiman käyttö metsäalalla on ilmeistä.

Puuliitossa on mutkien kautta saatu selville, millaisilla hinnoilla Metsähallitus ja muut toimijat teettävät metsänhoitotöitä.

”Metsäalalta löytyy tapauksia, joissa metsurille on maksettu 3–5 euron tuntipalkkaa. Sitten sitä on jälkikäteen selitelty esimerkiksi urakkahinnoittelulla”, Lepola sanoo.

”Esille tulleet tapaukset ovat jäävuoren huippu”, hän uskoo.

HELI VIRTANEN

HAE OMASI!

NYT LEHTIPISTEISSÄ

LEHTI METSÄSTÄ.

Tai tilaa Aarre-lehti 6 kk vain 27,90 (5 lehteä) kestotilauksena 1. jakso (norm. ~~39,90~~)

Tilaa lähettämällä tekstiviesti: AR AM2025 sekä nimesi ja osoitteesi numeroon 16124. **Tai tee tilaus netissä:** www.aarrelehti.fi/tilaa

Normaali tekstiviestin hinta. Palvelu toimii Soneran, Elisan, dna:n ja Saunalahden liittymillä. Tarjous voimassa 9.3.2012 asti kotimaassa. Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua. Nimi- ja yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa henkilötietolain mukaisesti.

FAKTAT

Tilaajavastuulaki

Tilaajavastuulain tarkoitus on edistää työehtojen noudattamista ja torjua harmaata taloutta.

Lain mukaan työn tilaajan on ennen sopimuksen tekoa selvitettävä, että sen alihankkija täyttää tietyt lakisääteiset velvoitteet.

Työn tilaajan on pyydettävä alihankkijalta
1) selvitys merkinnästä ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
2) kaupparekisteriote
3) todistus verojen maksamisesta, verovelkatodistus tai selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty
4) todistus eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
5) selvitys keskeisistä työehdoista.

Jos tilaaja laiminlyö selvitysvelvollisuutensa, sille määrätään 1 600–16 000 euron laiminlyöntimaksu.

Tilaajavastuulakia valvoo koko maassa Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue.

Lisätietoa osoitteesta www.tyosuojelu.fi/fi/etela_tilaajavastuu.

Keitä koskee?

Jos alihankintasopimus on alle 7 500 euron arvoinen tai vuokratyötä tehdään korkeintaan 10 päivää, sopimus ei kuulu tilaajavastuulain valvonnan piiriin.

Tilaajavastuulakia ei sovelleta myöskään, jos työn tilaajana on kotitalous tai maatalouden tai kalastuksen elinkeinoharjoittaja.

Yksityinen metsänomistaja ei ole lain piirissä. Metsäyhtymä tai yhteismetsä, jolla on Y-tunnus, rinnastetaan yritykseen, ja tilaajavastuulaki koskee sitä.

Tilaajavastuulakia sovelletaan myös ulkomaisiin yrityksiin, jos työ tehdään Suomessa. Suurin osa ulkomaisista alihankintaa tarjoavista yrityksistä on virolaisia tai puolalaisia. Etelä-Suomen aluehallintoviraston taulukossa kerrotaan, mitä papereita Virosta tai Puolasta tulevilta työntekijöiltä vaaditaan: www.tyosuojelu.fi/fi/etela_tilaajavastuu_ulkomaisia.

KOMMENTTI

Tahallaan vai vahingossa?

Keskeinen kysymys on, rikotaanko tilaajavastuulakia tahallaan vai vahingossa.

Jos lakia rikotaan tahallaan, metsäala hyväksyy pimeän työvoiman käytön – ja metsänhoitotöiden hintoja pystytään polkemaan sen avulla.

Jos lakia rikotaan vahingossa, herää kysymys, millaisilla valmiuksilla metsäalan yrityksiä pyöritetään. Olisiko niiden johto syytä passittaa lyhyelle yrittäjäkurssille säännöllisin väliajoin?

En pysty sanomaan, missä yrityksissä tilaajavastuulakia on rikottu tahallaan ja missä vahingossa. Pyysin lehtijuttuuni kommentteja kaikista neljästä paikasta, joille laiminlyöntimaksu oli määrätty.

Metsäpalveluyrityksistä annettiin ymmärtää, ettei tilaajavastuulakia ollut tunnettu kunnolla, kun alihankintasopimukset oli kirjoitettu. Laiminlyöntimaksuja pidettiin isoina, mutta ne oli maksettu mukisematta.

Metsähallitus ei myöntänyt tehneensä mitään väärää, joten asian käsittely jatkuu hallinto-oikeudessa.

Kanta-Hämeen metsänhoitoyhdistys ei kyselyihini vastannut. **HELI VIRTANEN**

Puuenergialla käydään huutokauppaa verkossa

Bioenergiapörssissä käydään nettihuutokauppaa energiapuusta, leimikoista ja valmiista polttoaineista. Avajaispäivänä keskiviikkona uudessa verkkopalvelussa oli parikymmentä nuoren metsän leimikkoa tarjolla.

”Omatoiminen metsänhoito ja energiapuun kilpailutus helpottuvat. Toimintatavat myös yhtenäistyvät”, projektipäällikkö **Tero Paananen** luettelee sähköisen palvelun etuja.

Metsänomistajan energiapuukohde viedään internetsivustolle sen jälkeen, kun metsäneuvoja on arvioinut sen maastossa. Käynnillä selviää myös, saako kohteelle kemeratukea. Pörssillä on kaksi omaa metsäneuvojaa.

Ostaja selviää huutokaupalla. Sovitun ajan kuluttua kohde sulkeutuu. Myyjä voi joko hyväksyä tai hylätä korkeimman tarjouksen.

Rekisteröityminen suojaa huijareilta

Palvelun käyttö on molemmille osapuolille toistaiseksi ilmaista.

Julkinen rahoitus pörssihankkeelle päättyy ensi vuoden lopussa. Sen jälkeen palvelu muuttuu tavalla tai toisella kaupalliseksi.

Yrityksille suunnattujen ilmoitusten jättäminen ja selaaminen vaatii rekisteröitymisen.

”Sillä varmistetaan luottamus ja asiakkaiden suoja. Haluamme ilmoituksia oikeilta toimijoilta”, Paananen perustelee.

Sivustolla on myös julkinen, kuluttajille suunnattujen ilmoitusten osio, jossa voi tarjota pieniä puupolttoaine-eriä.

Tavoitteena lisätä puuenergian käyttöä

Bioenergiapörssi.fi-sivuston perustivat Oulunkaaren kuntayhtymä ja Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus. Palvelun tarkoitus on lisätä energiapuun käyttöä seudulla.

Järjestäjien tavoitteena on saada pörssin kautta kulkemaan vuoden loppuun mennessä 8 000 kuutiometriä puupolttoainetta kuukaudessa. Hakkeen käyttöä on tarkoitus lisätä vuodessa 200 gigawattitunnin verran.

Toimijat haluavat kehittää pörssiä palautteen avulla ja laajentaa sitä myöhemmin muualle Suomeen.

HENRIK SCHÄFER
www.bioenergiapörssi.fi

METSÄSTÄ LYHYESTI

Moody’s ennustaa raskaita aikoja paperiteollisuudelle

Luottoluokituslaitos Moody´s ennustaa Euroopan paperi- ja pakkausteollisuudelle raskasta vuotta 2012. Tilaukset vähenevät ja hintojen laskun paineet kasvavat.

Paperien kysyntä vähenee 5–11 prosenttia ja pakkaustuotteiden 2–7 prosenttia. Paperi halpenee 3–8 prosenttia, pakkaustuotteet 5–15 prosenttia. Moodysin laskemista kolmesta vaihtoehdosta huonoin on epätodennäköisin.

Yhteismetsä vetää hyvin osakkaita

Kauhavan kaupungin alulle panema yhteismetsä vetää hyvin osakkaita. Nyt on tullut mukaan jo 41 metsänomistajaa mukanaan yli 1 000 hehtaaria metsää. Kaupunki sijoitti 400 hehtaaria omaa metsäänsä

Paperitehtaiden tilauskanta ohenee

Paperiteollisuuden tilauskanta oheni joulukuussa 12,3 prosenttia, ilmenee Tilastokeskuksen tilastosta. Tilauskanta on pudonnut joka kuukausi sitten viime vuoden maaliskuun.

Kytäjä liittyi mh-yhdistykseen

Hyvinkäällä sijaitseva Kytäjän kartano on liittynyt Metsänhoitoyhdistys Uusimaan jäsenyyteen.

”Metsänhoitomaksu on noin 10 000 euroa kymmeneltä vuodelta, siitä vapautuminen maksaisi vastaavasti 15 000 euroa”, metsänhoitaja **Matti Saramäki** perustelee.